



30 травня

Василь СТАШУК: «Паводок не страшний, якщо дамби побудовано на совість»

Голова Державного агентства водних ресурсів України Василь СТАШУК

З неполітичних новин цього місяця особливу увагу привернув паводок на заході України, який стався в середині травня внаслідок інтенсивних сильних і дуже сильних дощів на річках басейну Дністра. Дізнаючись новини з регіону, ми непокоїлися за тамтешніх жителів: мало нам війни на сході, то тут ще й стихія на заході.

Додавало гостроти новинам і те, що багато хто з українців змінив весняні туристичні маршрути з Криму на Карпати. Саме з оцінки наслідків наступу води і почалася наша розмова з головою Держводагентства Василем СТАШУКОМ.



Голова Державного агентства водних ресурсів
України Василь СТАШУК

— Василю Андрійовичу, наскільки серйозними виявилися наслідки травневого паводка? Яких заходів вжито?

— Паводок, який стався на Дністрі у травні 2014 року, не катастрофічний. Для порівняння: якщо цього року він характеризувався показником максимальних витрат 1800 м³/с (пост Заліщики), то у липні 2008 року фіксували 5680 м³/с (найбільша цифра за період існування Дністровського водосховища). У 2010 році максимальні витрати липневого паводка на Дністрі становили 3200 м³/с.

Проте хвилювалися, адже аномальна кількість опадів до 110 мм, яка випала локально 15—16 травня у Старосамбірському, Самбірському, Городоцькому, Дрогобицькому, Миколаївському та Жидачівському районах Львівської області, призвела до підняття рівнів води на річках басейну Дністра до 3,5 метра. Така кількість опадів визначила формування невисокого за об'ємом паводка (32%

забезпеченості) на річці Дністер, але високого за підняттям рівня води в річках на окремих територіях басейну.

Під час паводка у Львівській області було пошкоджено захисні протипаводкові споруди (берегоукріплення, захисні дамби), які будували у різні часи, і вони перебувають в експлуатації понад 30-40 років. Нині ці об'єкти потребують реконструкції та капітального ремонту.

А ось усі споруди, побудовані за останні роки, залишилися неушкодженими і виконали свою протипаводкову функцію. Також залишилися неушкодженими 29 протипаводкових об'єктів, побудованих у межах інвестиційного проекту комплексного протипаводкового захисту в Львівській області, які розташовані у найбільш паводконебезпечних районах.

Зокрема це рівнинні акумулюючі ємності біля села Чайковичі у Самбірському районі та біля села Тершаків у Дрогобицькому і Городоцькому районах.

Так, протипаводкова ємність «Тершаків» акумулювала понад 21 мільйон кубічних метрів надлишкового паводкового стоку, чим забезпечено захист 20 населених пунктів.

— Як загалом упоралися цього року з пропуском весняної води?

— Наші водогосподарські організації забезпечили безаварійний пропуск і льодоходу, і повеневих та паводкових вод. До проектних позначок вдалося наповнити водосховища дніпровського каскаду, загалом в основних водосховищах країни накопичили 55 кубічних кілометрів води, яку використовують для сільського господарства, комунальних потреб тощо.

Ми моніторимо якість поверхневих вод у місцях їх комплексного використання, зокрема в джерелах питного водопостачання.

Щоб не було погіршення санітарно-епідемічної ситуації в місцях питних водозаборів, та для покращення якості води і екологічної ситуації Агентство здійснило екологічні й рибогосподарські попуски в басейнах Дніпра, Дністра, Росі, Південного Бугу, проведено водообмін у Придунайських водосховищах. Згідно з Регламентом промивають русло і здійснюють екологічне оздоровлення річки Інгулець, водообмін у Карачунівському водосховищі.



Будівництво захисної дамби в басейні річки Чорна Тиса на Закарпатті. Фото Олександра ЛЕПЕТУХИ

— **Наближається, за прогнозами фахівців, посушлива пора року, тож потреба у водних ресурсах зростатиме. Як організуєте поливну кампанію?**

— Державну міжгосподарську інженерну інфраструктуру водогосподарських організацій підготовлено для подачі води на полив сільгоспкультур на площу понад 0,8 мільйона гектарів.

Ми вчасно підготували насосні станції, канали та трубопроводи і забезпечили всі точки водовиділу водними ресурсами майже у повному обсязі. Державні водогосподарські об'єкти здійснюють подачу води відповідно до замовлень сільгоспвиробників. Усього в Україні вже полито понад 100 тисяч гектарів.

У перспективі потрібно модернізувати зрошувальні системи відповідно до сучасних технологій, запроваджувати системи краплинного зрошення. У 2014 році заходами Держводагентства передбачено відновити 35 тисяч гектарів зрошення.

Відзначу й інший вид нашої діяльності: роботу осушувальних систем, які розташовані на площі 3,3 мільйона гектарів і відіграють значну роль у підвищенні продуктивності земель і гарантованому виробництві сільськогосподарської продукції. Середньорічне виробництво валової продукції рослинництва на осушуваних землях становить приблизно 30% загального виробництва.

— **Хочемо з перших вуст почути про ситуацію з Північно-Кримським каналом.**

— Цей канал має сезонний характер роботи: подає воду з Каховського водосховища протягом березня–жовтня. Останніми роками на Кримський півострів каналом подавали понад 1,1—1,3 мільярда кубічних метрів дніпровської води, що становило 85% загального обсягу водоспоживання в Автономній Республіці Крим.

Цього року канал також запустили у плановому режимі. Згідно з експлуатаційним регламентом, під час наповнення русла Північно-Кримського каналу протягом кількох днів на 107 км русла каналу здійснювали скидання води через аварійний випуск у Каркінітську затоку Чорного моря. Нині воду не скидають, що забезпечило підняття рівнів води у руслі каналу на ділянці у Херсонській області.

На материковій частині канал працює в експлуатаційному режимі. Всі заявки водокористувачів Херсонської області на подачу води в зоні каналу забезпечуються відповідно до укладених договорів.

Щодо Криму треба пам'ятати, що вода з Каховського водосховища може за проектними параметрами текти руслом Північно-Кримського каналу самопливом від головної споруди до насосної станції №1, розташованої у Джанкойському районі АР Крим (208 км каналу). Але далі її треба піднімати насосами. Саме на території АР Крим розташовані всі три насосні станції підйому води, які дають змогу піднімати воду на 101 м (від 208 км до 369 км Північно-Кримського каналу). І нині робота цих станцій залежить від самопроголошеної влади півострова.

На жаль, залишаються невирішеними питання щодо оформлення договірних відносин для забезпечення водними ресурсами потреб Криму на питне водопостачання та зрошення сільськогосподарських культур, а також щодо погашення заборгованості водокористувачів Криму за 2013 рік обсягом 1,7 мільйона гривень перед управлінням Північно-Кримського каналу. Досі від представників Криму не отримано конкретних пропозицій щодо укладання договірних відносин для водозабезпечення потреб Криму.

Щодо будівництва на Північно-Кримському каналі так званої дамби. Хотілося б спростувати ці чутки. З урахуванням сучасних умов та задля достовірного обліку

води для потреб АР Крим та забезпечення оптимального експлуатаційного режиму подачі води водокористувачам Херсонської області у відкритому руслі на 91 км Північно-Кримського каналу побудовано тимчасову споруду з водообліку. За конструктивними параметрами вона переливна і не перешкоджає подачі води до АР Крим.

— Наскільки вдалося виконати планові протипаводкові заходи торік, що плануєте у цій сфері цього року?

— У 2013 році Держводагентство у межах реалізації Загальнодержавної цільової програми розвитку водного господарства та екологічного оздоровлення басейну Дніпра на період до 2021 року забезпечила захист від шкідливої дії вод 27 населених пунктів та 5,5 тисячі гектарів сільськогосподарських угідь. Зробили б і більше, але, на жаль, у зв'язку з недостатнім фінансуванням протипаводкових напрямів програми Держводагентству не вдалося реалізувати накреслені заходи у повному обсязі.

У цьому році продовжимо працювати за програмою. Плануємо забезпечити захист від шкідливої дії вод 32 населених пунктів та понад 30 тисяч гектарів сільськогосподарських угідь. При цьому особливу увагу приділятимемо стратегічним питанням, зокрема захисту територій Одеської області від підтоплення та затоплення паводковими водами Дунаю, ліквідації наслідків паводків, що сталися у 2008—2010 роках у Прикарпатському регіоні, відновленню комплексу захисних гідротехнічних споруд (насосних та компресорних станцій) і проведенню берегоукріплювальних робіт на водосховищах дніпровського каскаду, відновленню фінансування робіт, пов'язаних із забезпеченням сільських населених пунктів централізованим водопостачанням тощо.

— Незабаром працівники водогосподарської галузі відзначатимуть професійне свято. Маєте нагоду привітати колег.

— Щороку відзначаємо День працівників водного господарства, який у низці професійних свят країни посідає почесне місце. Цей рік для водогосподарників особливий: по-перше, відзначаємо 60-річчя заснування галузі водного господарства, яка пройшла нелегкий шлях становлення та розбудови, а також святкуємо 100-річчя із дня народження видатної людини, званого водогосподарника та меліоратора — першого міністра меліорації та водного господарства Миколи Гаркуші, який стояв біля витоків створення потужного водогосподарсько-меліоративного комплексу.

Висловлюю вдячність усім працівникам водогосподарської галузі за наполегливість і послідовність у розв'язанні як водних, так і екологічних проблем України.

Бажаю всім мирного неба, добра у ваших оселях, міцного здоров'я, щастя, добробуту, успіхів у нелегкій праці щодо збереження та оздоровлення довкілля.

Леонід ОЛЬШЕВСЬКИЙ
для «Урядового кур'єра»

ДОСЬЄ «УК»

Василь СТАШУК. Народився 1955 року на Рівненщині. Освіта вища. Закінчив Український інститут інженерів водного господарства.

Починав трудову діяльність інженером-гідротехніком. У 2003—2010 роках — голова Державного комітету України по водному господарству. З 2010 року — голова Державного агентства водних ресурсів України. Член-кореспондент Національної академії аграрних наук України.